

A lush garden scene featuring a tree on the left, a dense bed of purple flowers in the center, and tall grasses on the right. A wooden deck is visible in the foreground.

Noel Kingsbury
Fotografie
Maayke de Ridder

De
nieuwe kleine
TUIN

Alles wat je wilt weten over de beginselen, beplanting en de praktijk

Noel Kingsbury
Fotografie
Maayke de Ridder

De
nieuwe kleine
TUIN

Alles wat je wilt weten over de beginselen, beplanting en de praktijk

FORTE GROEN

**Ter nagedachtenis van
Elsbeth Thompson, een
dierbare vriendin die haar
geluk deelde via haar
liefde voor tuinieren en de
eenvoudige dingen in het
leven.**

Maayke de Ridder

Dit is een uitgave van
Forte Uitgevers BV
Postbus 684
3740 AP Baarn

Oorspronkelijke titel: *New small garden*
Oorspronkelijk uitgegeven in Groot
Britannië in 2016 door: Francis Lincoln
Limited, 74-77 White Lion Street,
Islington N1 9PF

Productie Nederlandstalige uitgave:
Vitataal
Vertaling: Astrid de Vreede/Vitataal
Eind- en tekstredactie: Vitataal, Feerwerd
Opmaak binnenwerk: Studio Spade,
Voorthuizen
Opmaak omslag: Elixys Desk Top
Publishing, Groningen

ISBN 978 94 6250 138 6
NUR 424

© Francis Lincoln Limited 2016
© Tekst Noel Kingsbury 2016
© Foto's Maayke de Ridder 2016
Designed by Becky Clarke Design
Printed in China

© 2017 Forte Uitgevers BV, Baarn, voor
de Nederlandstalige uitgave
Alle rechten voorbehouden. Niets
uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een
geautomatiseerd gegevensbestand en/
of openbaar gemaakt, in enige vorm
of op enige wijze, hetzij elektronisch,
mechanisch of door fotokopieën,
opnamen of enig andere manier, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming
van de uitgever.

Noot van de uitgever

De meningen en adviezen die in dit
boek worden gegeven zijn bedoeld
als richtlijnen. De uitgever, de auteur
en anderen die een bijdrage hebben
geleverd zijn niet aansprakelijk voor
eventuele verwondingen of andere
schade als gevolg van het gebruik van
dit boek.

BLZ. 1 Door de grenzen van
een kleine tuin te verbergen
lijkt hij groter.
ONTWERP: LOUISE VAN DEN AKKER

BLZ. 2 WATER WEERKAATST LICHT
IN COMPACTE RUIMTEN EN BIEDT
ONDERDAK AAN VEEL DIEREN.
ONTWERP: DE HEERENHOF

RECHTS Deze kleine tuin is
slechts 25 x 6 m, maar de
beplantingslagen verhullen zijn
ware grootte.
ONTWERP: ERWIN STAM

Inhoud

Inleiding 7

- 1 Bestudeer je ruimte**
 - Eerst en vooral 11 • Op zoek naar licht 14 • De grond in 16
 - 2 Ontwerptips voor kleine tuinen**
 - Gezichtsbedrog 20 • Waar eindigt je tuin? 25 • Diagonaal denken 26
 - Minder is niet altijd meer 27 • De ruimte optimaal benutten 29 • De voeten onderhouden 30 • Details toevoegen 31 • Accenten en perspectief aanbrengen 33
 - De blik omhoog leiden 34 • Functionele ruimten combineren 35
 - De zintuigen prikkelen 36 • Huis en tuin met elkaar verbinden 37 • De praktijk 39
 - 3 Beplanten met lagen**
 - De natuurlijke wijze 42 • Structuurplanten 44 • Kruidachtige en kortlevende planten 54 • Het gazon 61 • Visuele beplantingslagen 62
 - Natuurlijke beplantingslagen 66 • De praktijk 72
 - 4 Planten voor kleine tuinen**
 - Planten kiezen 78 • Seizoensveranderingen 80 • Planten met blijvende kracht 82
 - Laatbloeiers 85 • Twee-seizoenenplanten 86 • Focus op blad 88
 - Gekleurd blad gebruiken 90 • Groenblijvende planten 94
 - Structuur aanbrengen 96 • Ontwerpen met grassen en grasachtigen 101 • Geur toevoegen 102 • Een exotische stijl 104 • De praktijk 106
 - 5 Verticale beplanting**
 - De hoogte in 110 • Hoe planten klimmen 112
 - De juiste klimmer op de juiste plek 114 • Kruip- en hangeffecten 118
 - 6 Kleine dierenparadijzen**
 - Kleine toevluchtsoorden 122 • Een handje helpen 124 • Van water voorzien 126
 - Planten voor de ecologische tuin 128 • Diervriendelijke tuinelementen 132
 - De praktijk 134
 - 7 Duurzame kleine tuinen**
 - Ontwerpen voor compacte ecologische tuinen 138 • Omgaan met water in stadstuinen 140 • Een miniregentuin ontwerpen en aanleggen 142
 - Harde oppervlakken poreus maken 146 • Materialen recycleren of hergebruiken 148
 - 8 Potten voor kleine tuinen**
 - Creatieve composities met potten 154 • Potten kiezen 156
 - De beste tips voor ontwerpen met potten 160 • Verzorging van potten 162
 - Planten kiezen voor potten in kleine tuinen 166 • De praktijk 168
 - 9 Ruimte voor voedsel**
 - Een kleine moestuin maken 172 • Groentesoorten 174 • Fruitsoorten 176
 - De moestuinrevolutie 178 • Een goede standplaats kiezen 180
 - Gewassen beschermen 183 • De praktijk 184
- Plantenkeuzegids**
- Bomen 188 • Heesters 188 • Dwergstruiken 192 • Vaste planten 193
 - Grassen 198 • Klimplanten 200 • Bolgewassen 201
- Ontwerpers en tuinen 202
• Register 203
• Dankwoord 208

Inleiding

De meeste mensen hebben een kleine tuin en naarmate de bevolking groeit, vooral in stedelijke gebieden, zal dit aantal alleen maar toenemen. Wie minder buitenruimte heeft, is vaak ook jonger, heeft minder ervaring met tuinieren en is dus meestal een beginner.

Dit boek helpt je om alles uit je kleine tuin te halen, met veel aandacht voor planten, voor zowel de beginnende als de meer ervaren tuinier. Planten zijn essentieel voor het hele idee van de tuin, toch zijn ze vaak het goedkoopste element. Deze gids helpt je kiezen en combineren om het mooiste resultaat te bereiken.

Veel boeken over kleine tuinen bevatten vooral foto's van betegelde tuinen of ontwerpen waarvoor kosten noch moeite zijn gespaard. Dit boek is gericht op 'echte' tuinen, met praktijkvoorbeelden van echte mensen met echte problemen. De meeste tuinen zijn kleiner dan 100 m² – sommige iets groter, andere veel kleiner – maar ze volgen allemaal dezelfde principes die je kunt toepassen op elk formaat tuin. Veel tuinen bevinden zich in Nederland, waar de meeste mensen een beperkte buitenruimte hebben en ontwerpers zodoende praktische, originele manieren hebben gevonden om deze te veranderen in groene oases.

Beplantingsschema's ontraadseld

Tuinieren is bijzonder bevredigend, maar de juiste planten kiezen voor de beschikbare plek en ruimte vereist kennis en kunde, om nog maar te zwijgen van het maken van combinaties die het goed doen en er mooi uitzien. De juiste planten kiezen voor jouw specifieke

LINKS Dicht beplante borders bootsen de natuur na. Beschut onder een perenboom vormen felroze *Lychnis coronaria*, slaapbollen (*Papaver somniferum*), vingerhoedskruid (*Digitalis purpurea*) en kattenkruid (*Nepeta 'Six Hills Giant'*) beplantingslagen met het effect van een dik geweven tapijt.

ONTWERP: JOKE & HENK CUSOUW

RECHTSBOVEN Deze kleine Londense stadstuin zit weggestopt tussen andere huizen, maar door de weelderige beplanting vervagen de grenzen en voelt hij veel groter aan.

ONTWERP: STEPHEN SMITH & JONATHAN MCKEE

ruimte geeft veel voldoening, maar kan soms ook een frustrerend proces zijn dat je met vallen en opstaan leert. Om dit proces te ontraadselen legt dit boek duidelijk de basisprincipes uit van hoe planten groeien en samenwerken. Ook helpt het je de juiste keuzes te maken voor het ontwerp en de beplanting van jouw kleine ruimte. In het hele boek en in de Plantenkeuze-gids op blz. 187-201 heb ik talloze planten opgenomen die geschikt zijn voor kleine tuinen.

Tuinen vervullen veel functies: als buitenkamer, als plek om sier- en eetbare planten te telen en, steeds vaker, als mini-natuurgebied. Ik laat je graag kennismaken met al deze functies en help je ondertussen je leven te verrijken.

Noel Kingsbury

Bestudeer je ruimte

1

Eerst en vooral

Bedenk voordat je de stijl en beplanting van een kleine tuin kiest waarvoor je de tuin wilt gebruiken en kijk goed naar de grond en hoeveelheid licht. Deze factoren bepalen je keuzes.

Hoe tuinen werken

Bedenk voordat je je tuin ontwerpt welke functies hij heeft en hoe je hem wilt gebruiken – maak een lijst en bepaal wat je het belangrijkste vindt. Diverse factoren bepalen hoe multifunctioneel een tuin kan zijn. Een grote tuin, of een met een bijzondere vorm, kan gemakkelijker meerdere functies vervullen dan een kleine, waarvoor je zorgvuldig moet bedenken hoe hij zowel visueel als praktisch tot zijn recht komt. Ligging – en vooral de hoeveelheid zon – en grondsoort kunnen ook bepalen hoe goed je tuin zijn functie kan vervullen.

Laten we eerst bekijken wat we doorgaans van een tuin willen. Het kan een plek zijn voor sierplanten; een moestuin; een plek voor je huisdier; een speelruimte voor de kinderen; je kunt er ontspannen, eten en lol maken. Soms is er ook nog bergruimte nodig voor fietsen, de barbecue of tuinmeubels.

Als we nadenken over functies, kan het helpen te bedenken vanaf welke plek je hoofdzakelijk naar de tuin kijkt. Vaak is dat vanuit huis, maar bedenk ook eens wat je ziet als je de tuin gebruikt, vooral tijdens het eten en ontspannen in de zon. Het liefst kijk je dan uit over een mooie tuin. We willen meestal dicht bij het huis eten of zitten en dan is het uitzicht hetzelfde als vanuit het huis, maar door de vorm, grootte en ligging van de tuin is dat niet altijd de beste optie.

LINKS Dit lommerijke hoekje van een stadstuin bewijst hoeveel een plantenliefhebber kwijt kan in een kleine ruimte: eenjarige, klimmers, struiken, vaste planten en een gazon.
ONTWERP: CAROLIN BARKMAN

RECHTSBOVEN Steden zijn vaak warm, zodat planten als deze fere banaan (*Musa basjoo*) een deel van een groene haag kunnen vormen.
ONTWERP: ZAKI EN RUTH EJA

RECHTS MIDDEN Planken, die je normaal binnen verwacht, kunnen ook handig zijn in kleine tuinen. De planten erop

vangen meer licht en onder de planken is opbergruimte.
ONTWERP: DE HEERENHOF

RECHTSONDER Denk bij aankoop van een speelhuis voor kinderen vooruit en kies er een dat later dienst kan doen als schuur.
ONTWERP: ROBERT BROEKEMA

BLZ. 8-9 Grassen, bakken van cortenstaal en de opvallende heester *Aralia elata* geven dit Londense dakterras een moderne uitstraling.
ONTWERP: KWEKERIJ VAN NATURE

Planten voor zeer droge grond

Planten die het goed doen in droge grond komen vaak uit een warm klimaat, zoals het Middellandse Zeegebied. Veel soorten hebben zilverachtige of behaarde bladeren, waarmee ze vocht vasthouden (door zonlicht te weerkaatsen of dauw te vangen tussen de haren op het blad). Ze staan het liefst in de volle zon.

PLANTEN VOOR ZEER DROGE GROND

- *Ceanothus* sp.
- *Cistus* sp.
- *Geranium sanguineum*
- *Iris* – baardirissen
- *Lavandula* sp. (foto)
- *Liatris spicata*
- *Nepeta x faassenii*
- *Perovskia atriplicifolia*
- *Pulsatilla vulgaris*
- *Sedum spectabile*
- *Thymus* sp.

Planten voor natte grond

Planten die gedijen in natte grond worden meestal groot en weelderig, met hoge stengels en spreidende bladeren. De meeste hebben 's zomers liever iets drogere omstandigheden. Door hun krachtige en overenthousiaste groei moet je ze uitdunnen, zodat ze andere soorten niet overwoekeren.

PLANTEN VOOR NATTE GROND

- *Acorus gramineus*
- *Alchemilla mollis*
- *Amelanchier* sp.
- *Astilbe* sp.
- *Caltha palustris*
- *Filipendula* sp.
- *Hemerocallis* sp.
- *Hosta* sp. (foto)
- *Lythrum salicaria*
- *Mentha* sp.
- *Salix* sp.
- *Sanguisorba* sp.
- *Trollius* sp.

Planten voor arme zure grond

De meeste planten groeien niet goed in arme zure grond, maar sommige koesteren deze omstandigheden juist. Ze behoren vaak tot de heide-/rododendronfamilie, die het in 'betere' grond juist slechter doen. De meeste bloeien in de lente of begin zomer; enkele bloeien later. Sommige grassen zijn erg fraai in de winter.

PLANTEN VOOR ARME ZURE GROND

- *Calluna vulgaris*
- *Camellia* sp.
- *Deschampsia cespitosa*
- *Erica* sp.
- *Hydrangea serrata*
- *Molinia caerulea*
- *Pieris* sp.
- *Rhododendron* sp. (foto)
- *Sesleria* sp.
- *Vaccinium* sp.

Planten voor kalkgrond

De meeste soorten die in deze arme grond goed groeien, bloeien begin zomer uitbundig, maar sterven later in het seizoen af, wanneer de grond uitdroogt. Sommige, zoals variëteiten van *Nepeta* en *Salvia nemorosa*, komen later in de herfst nog eens terug wanneer het meer regent en de omstandigheden beter zijn.

PLANTEN VOOR KALKGROND

- *Allium* – kleinere soorten (foto)
- *Armeria* sp.
- *Campanula* – kleinere soorten
- *Dianthus* sp.
- *Euphorbia cyparissias*
- *Nepeta* (lage soorten)
- *Origanum* sp.
- *Salvia nemorosa*, *S. x superba*, *S. x sylvestris*
- *Thymus* sp.
- *Veronica austriaca*

2

Ontwerptips voor kleine tuinen

Een kleine moestuin maken

Een tuin van beperkte omvang hoeft je er niet van te weerhouden enkele fruit- en groentegewassen te telen. Plant de soorten die je het lekkerst vindt bij elkaar en geniet van de intense smaken en versheid van je eigen oogst.

Zelf telen

Je eigen voedsel telen geeft enorm veel voldoening. Zelfs als je maar weinig ruimte hebt, maken de versheid en de kennis van waar het vandaan komt en hoe het is gegroeid een groot verschil. Voor kinderen legt het vaak de basis voor een levenslange liefde voor tuinieren.

Ruimte is waarschijnlijk een beperkende factor voor elke poging om ook maar gedeeltelijk zelfvoorzienend te zijn. Tenzij je bereid bent elke centimeter van de beschikbare ruimte hiervoor te gebruiken, zul je waarschijnlijk maar een handvol gewassen kunnen telen. Dat maakt de keuze van wat je gaat telen des te belangrijker. Sommige mensen laten zich leiden door de vruchten en groenten die niet gemakkelijk verkrijgbaar zijn in de winkel, maar je kunt ook gewassen kiezen die jij of de kok in huis graag vers eet.

Zoek naar manieren om meer oogst te halen uit je kleine ruimte. Fruitbomen, zoals appels, peren en kersen, kunnen een grote opbrengst op een relatief klein stukje grond opleveren, hoewel ze schaduw over de rest van de tuin kunnen werpen. Kleine moestuintjes kunnen ook in sierborders worden geperst. Klimmende of hoge gewassen, zoals pronkbomen en tomaten, nemen weinig ruimte in en dragen met hun bloemen en vruchten bij aan de sierwaarde van de tuin, terwijl potten met kruiden en sla voor groen loof zorgen op een terras.

LINKS Dit slimme ontwerp benut de ruimte zonder grond optimaal, met de koolsoort 'Ragged Jack' in een pot en Oost-Indische kers die zich tussen de verhoogde bedden nestelt.

ONTWERP: BUNNY GUINNESS

RECHTSBOVEN Houd voldoende ruimte tussen de gewassen om te zaaien en te oogsten. Smalle paden voorkomen dat je op de grond loopt en hem samendrukt.

RECHTSMIDDELEN Met groentegewassen vlakbij in de achtertuin kunnen kinderen in

hun eigen tempo meedoen. Geef ze een eigen lapje grond om hun belangstelling te prikkelen.

RECHTSONDER Snijbiet is een van de beste gewassen voor een kleine tuin; hij heeft een lang seizoen, ziet er mooi uit en heeft geen volle zon nodig.

BLZ. 170-171 Met gestapelde verhoogde bedden kun je zoveel mogelijk groenten telen in een kleine ruimte.

ONTWERP: PAUL STONE

MASTERCLASS

GROENTESOORTEN

Groenten kunnen worden ingedeeld in een aantal ietwat overlappende soorten. De meeste tuiniers met kleine tuinen zullen zich concentreren op snelle en gemakkelijke gewassen die binnen enkele maanden kunnen worden geteeld en geoogst. Veel soorten kunnen in grote potten of verhoogde bedden worden gehouden, maar bedenk dat ze regelmatig water en voeding vereisen voor een goede opbrengst.

‘Tot de kortlevende gewassen behoren enkele Aziatische soorten die moeilijk te verkrijgen zijn of van ver moeten komen.’

1 Kortlevende gewassen

Deze kunnen binnen enkele weken tot drie maanden na het zaaien worden geoogst en zijn wellicht het geschiktst voor de kleine tuin. Je kunt uit vele variëteiten kiezen, waaronder enkele uit Azië, die moeilijk verkrijgbaar zijn en van ver moeten komen. Voor al deze gewassen geldt dat ze vers op hun best zijn en zelfgeteeld zijn ze altijd lekkerder dan gekocht. Voorbeelden:

- saladegewassen: sla (zie foto), radijs, rucola, lente-ui
- roerbakgroenten: veel Aziatische gewassen, zoals mizuna, paksoi, komatsuna, kai-lan en bomdong, maar ook spinazie, raapstelen, callaloo (een *Amaranthus*-soort), boerenkool (jong gegeten) en erwtenscheuten
- eenjarige, tweejarige of tere kruiden: koriander, basilicum en dille

2 Middellang levende gewassen

Deze gewassen hebben drie tot zes maanden nodig. Enkele wortel- en stengelgewassen, broccoli, erwten en bonen vallen hieronder. De wortels en koolrabi worden relatief jong gegeten, maar kunnen in de grond blijven om 's winters te worden geoogst. Knolvenkel moet zo snel mogelijk worden gegeten, want hij bloeit erg snel (dit heet 'doorschieten'). Erwten en bonen worden hoog en moeten worden gestut met stokken of takken, maar de lage stambonen zijn ideaal voor kleine tuinen, terwijl pronkbonen zulke mooie bloemen hebben dat ze niet misstaan als sierplant. Voorbeelden:

- snelgroeende wortelgewassen: rode biet, wortel, raap, rammenas en retich
- enkele broccolivariëteiten, zoals 'Calabrese'
- koolrabi en knolvenkel
- erwten en bonen (sperziebonen – zie foto)

Plantenkeuzegids

Zoals fervente tuiniers zoveel mogelijk planten in hun tuin proberen te krijgen, zo is deze keuzegids een poging om zoveel mogelijk nuttige informatie in een kleine ruimte te stoppen. De gids bevat de meeste planten die in het boek staan vermeld, met basisinformatie over hun uiterlijk, grootte, belangrijkste seizoen en optimale omstandigheden. Voor het gemak zijn de planten opgedeeld in categorieën: bomen, heesters, dwergstruiken, vaste planten, grassen, klimplanten en bolgewassen.

Om de tabellen optimaal te benutten heb ik afkortingen gebruikt – de terminologie en de afkortingen worden hieronder uitgelegd.

LINKS *Hydrangea paniculata* 'Grandiflora', *Verbena bonariensis* en *Perovskia* 'Blue Spire' in een compositie in pastel.

RECHTS De opvallende kleuren van *Euphorbia epithymoides*, die in het voorjaar bloeit, maakt de bodem interessant.

HOE GEBRUIK JE DE PLANTENKEUZEGIDS?

TOELICHTING BIJ AFKORTINGEN

HOOGTE IN METERS

Bomen en heesters: aangegeven is de uiteindelijke hoogte.
Vaste planten: de jaarlijkse hoogte.
Voor vaste planten met bloemen op hoge stelen worden twee maten aangegeven: bijv. 0,5/2,0: de eerste hoogte staat voor het blad, de tweede voor de bloemstengels.

BREEDTE IN METERS

Bomen, heesters en dwergstruiken: aangegeven is de uiteindelijke breedte.
Vaste planten: de maat verwijst naar de voet van de plant na drie jaar, niet de bovenkant; veel soorten worden nog breder (en indien erg veel breder wordt dit aangegeven).
Klimplanten: maximale uitstekende breedte vanaf de steun.

BLOEMEN

Omdat het vaak om meerdere soorten en variëteiten gaat, kunnen er meerdere bloemkleuren worden vermeld.

BLAD

G = groenblijvend

BELANGRIJKSTE SEIZOEN

Dit verwijst doorgaans naar de bloeiperiode, tenzij de plant vooral om zijn blad wordt gehouden. Veel soorten met fraaie bloemen hebben echter ook aantrekkelijk loof en soms ook mooie zaadhoofden; dit wordt vermeld als ze opvallend zijn.

L = lente

Z = zomer

BZ = begin zomer

MZ = midzomer

EZ = eind zomer

H = herfst

W = winter

Al = gehele jaar

LICHT

Z = zon

HS = halfschaduw

S = schaduw

OVERIGE GROND- EN STANDPLAATSEISEN

V = vereist vochtige (maar geen natte) grond
(V) = gedijt in vochtige grond maar verdraagt drogere grond
D = droogtebestendig
Zu = vereist neutrale tot zure grond
Ø = houdt niet van volle zon of wind
O = geschikt voor onbeschutte plekken, incl. kustgebieden

WINTERHARDHEID

Elk systeem om de winterhardheid van planten in te delen is problematisch en kent uitzonderingen. De wereldwijde indeling, ontwikkeld door het Amerikaanse ministerie van Landbouw, bestaat uit een aantal 'zones' die de minimumtemperatuur aangeven die een plant kan overleven. In dit boek is een vereenvoudigde versie hiervan gebruikt. Indien meerdere zones worden vermeld, is er variatie mogelijk tussen de verkrijgbare soorten.

Zone	minimumtemperatuur
2	van -46°C tot -40°C
3	van -40°C tot -33°C
4	van -34°C tot -28°C
5	van -28°C tot -23°C
6	van -23°C tot -17°C
7	van -17°C tot -12°C
8	van -12°C tot -6°C
9	van -6°C tot -1°C

Een asterisk * in kolommen met hoogte of breedte verwijst naar extra informatie in de kolom met opmerkingen.

NAAM	BESCHRIJVING					KENMERKEN			OPMERKINGEN
	HOOGTE M	BREEDTE M	BLOEMEN/ VRUCHTEN	BLAD	BELANGRIJKSTE SEIZOEN	LICHT	OVERIGE	WINTER- HARD	
BOMEN									
Acer griseum	6,0	3,0	onopvallend	klein, decoratief	AI	Z, HS	Ø	4	afbladderende kaneelbruine bast
Acer palmatum, diverse variëteiten	5,0	5,0	onopvallend	ingesneden, decoratief	L & H	Z, HS	Ø	5	ook veel dwergvormen; veel variatie in bladkleur en -vorm
Albizia julibrissin	10,0	10,0	pluizig roze	ingesneden, decoratief	L	Z	Ø	6	goede boom voor stadstuinen
Catalpa bignonioides 'Aurea'	6,0*	3,0	wit	goudgeel	BZ	Z, HS	Ø	5	* hoogte afhankelijk van de enthoogte
Cercis canadensis 'Forest Pansy'	9,0	9,0	felroze	donkerrood	L	Z, HS	Ø	4	andere Cercis-soorten zijn ook geschikt
Crataegus sp.	6,0	6,0	wit, roze	klein, sierlijk	L-BZ & H	Z, HS	O	3-4	diverse soorten, allemaal te snoeien
Eucalyptus sp.	20,0*	6,0	doorgaans onopvallend	G, blauwgrijs	AI	Z	O	8	* alleen geschikt indien regelmatig kort gesnoeid
Malus – wilde soorten	8,0	6,0	wit, roze, vruchten diverse kleuren	middelgroot	L & H	Z, HS		4	vooral geteeld voor de vruchten, maar bloei kan ook spectaculair zijn
Malus tschonoskii	12,0	4,0	wit	sierlijke vorm, herfstkleur	L & H	Z		4	vooral geteeld vanwege strakke piramidevorm
Mespilus germanica	3,0	5,0	wit	sierlijke vorm, herfstkleur	L	Z		5	fraaie en eetbare vruchten
Prunus – bloeiend	8,0*	8,0	wit, roze	herfstkleur	L & H	Z, HS		4-5	* hoogte afhankelijk van variëteit
Prunus cerasifera 'Nigra', P. x cisterna	8,0	5,0	wit	donkerpaars	L & H	Z		4	kan slordig worden, soms als haag gebruikt
Pyrus salicifolia 'Pendula'	12,0	9,0	wit	zilverkleurig	L & H	Z	O	4	treurvorm, kan worden gesnoeid
Rhus typhina	6,0	6,0	donkerrode 'kaarsen'	ingesneden, licht	L & H	Z, HS		3	kan uitlopers vormen, kan kort worden gesnoeid
Sorbus sp.	10,0*	5,0	wit, vruchten kun- nen rood, geel, wit en roze zijn	ingesneden, aantrekkelijk	L & H	Z	O	3*	* hoogte en winterhardheid afhankelijk van de soort
Stewartia sp.	10,0	5,0	wit	goede herfstkleur	Z & H	Z, HS	Ø	5	goede keuze voor kusttuinen
HEESTERS									
Abelia x grandiflora	1,2	2,0	roze/wit	klein, donker	BZ-MZ	Z, HS		5	compacte groei
Abutilon sp.	2,0	1,0	geel, roze, rood	lichtgroen	BZ-H	Z		8	zeer lange bloei
Aloysia citrodora	3,0*	3,0	wit, klein	smalle bladeren, sterke citroengeur	Z	Z		8	* kan goed klein worden gehouden; meestal als kuipplant, binnen overwinteren
Amelanchier sp.	6,0	4,0	wit, donkerp. vruchten	goede herfstkleur	L & H	Z, HS	[V]	2-4	vruchten geliefd bij vogels

Acer palmatum
'Osakazuki'

Albizia julibrissin

Catalpa bignonioides
'Aurea'

Prunus 'Shogetsu'

Abelia x grandiflora
'Francis Mason'

Noel Kingsbury laat zien hoe je je kleine tuin op een originele manier kunt bekijken, ontwerpen en beplanten en biedt een overvloed aan ideeën, inspiratie, deskundig advies en praktijkvoorbeelden.

- Natuurlijke beplantingslagen toepassen
- Ruimte voor ontspanning, privacy, eten en vermaak creëren
- Leefgebieden voor wilde dieren en inheemse planten toevoegen
- Inventief zijn met muren en potten
- Groente en fruit kweken
- Keuzegids met 300 bomen, struiken, vaste planten, bollen, grassen en klimmers die geschikt zijn voor kleine tuinen

ISBN 978-94-6250-138-6

9 789462 501386